

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

Лихенко Є. О.

студент 4-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОФЕСІЙНА ЧЕСНІСТЬ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЕТИЧНІ МЕЖІ ДОСЯГНЕННЯ ПОЗИТИВНОГО РЕЗУЛЬТАТУ

Однією з актуальних проблем адвокатської діяльності є співвідношення між професійною чесністю адвоката та результативністю здійснення захисту прав і свобод клієнта. Ефективність адвокатської практики зумовлюється не лише рівнем правничої компетентності, досвідом і знанням законодавства, але й здатністю діяти відповідно до високих морально-етичних стандартів професії. Саме збереження балансу між принциповістю, доброчесністю та прагненням до досягнення позитивного результату у справі виступає визначальним чинником формування авторитету інституту адвокатури та рівня суспільної довіри, що, у свою чергу, є запорукою реалізації принципів справедливості та верховенства права.

Питання професійної чесності адвоката регулюється низкою нормативно-правових актів, серед яких Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі — Закон) [1] та Правила адвокатської етики (далі — ПАЕ), зокрема статтею 12–1 ПАЕ, яка є результатом змін, внесених до ПАЕ згідно з рішенням 3'їзду адвокатів України від 15.02.2019. Так, зазначається, що адвокат повинен бути добропорядним, чесно та гідно виконувати свої професійні обов'язки. Адвокату заборонено робити завідомо неправдиві заяви стосовно суті доручення, фактичних обставин, що мають до нього відношення, їх правової оцінки, прав і обов'язків адвоката, клієнта, а також обсягу своїх повноважень щодо представництва інтересів клієнта [2].

Запровадження принципу чесності та добропорядної репутації, на наш погляд, стало відображенням актуалізованої суспільної потреби у підвищенні рівня професійної відповідальності адвокатів і зміцненні авторитету адвокатури, що зумовлено як євроінтеграційними процесами України, так і внутрішніми викликами, пов'язаними із необхідністю запобігання зловживанню правом та подолання тенденції до зниження суспільної довіри до інституту адвокатури.

Крім того, статтею 44 ПАЕ визначено, що під час здійснення професійної діяльності в суді адвокат повинен бути добропорядним, поводити себе чесно та гідно, стверджуючи повагу до адвокатської професії. Адвокат має поважати процесуальні права адвоката, який представляє іншу сторону, і не вдаватись до дій, що грубо порушують

останні. Адвокат не повинен вчиняти дій, спрямованих на не виправдане затягування судового розгляду справи [2].

На міжнародному рівні питання чесності адвоката регулюються Основними положеннями про роль адвокатів та Загальним кодексом правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, що закріплюють положення, згідно з якими результативність діяльності адвоката не може бути виправдана, якщо досягнення результату супроводжується порушенням моральних або правових норм.

Відповідно до статті 7 Правил адвокатської етики, адвокат у своїй професійній діяльності не має права вдаватися до засобів та методів, які суперечать чинному законодавству або цим Правилам [2].

Проте на практиці виникають ситуації, коли прагнення досягти позитивного вирішення справи може спонукати адвоката до зловживання правом, що виражається у затягуванні справи, використанні процесуальних прогалин, правових колізій тощо. Такі дії, якщо вони прямо не заборонені законом, підривають засади професійної етики та шкодять авторитету інституту адвокатури загалом.

У правовій державі адвокат має статус не лише захисника, але й учасника системи правосуддя, на якому лежить обов'язок забезпечувати баланс між правами свого клієнта та публічним інтересом.

Згідно з Основними положеннями про роль адвокатів, прийнятими 8 Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року, адвокат повинен постійно дбати про честь і гідність своєї професії як важливий учасник здійснення правосуддя (п. 12); при наданні допомоги клієнтам під час здійснення правосуддя, адвокат повинен додержуватись прав людини й основоположних свобод, визнаних національним і міжнародним правом, діяти вільно і наполегливо відповідно до закону і визнаних професійних стандартів та етичних норм (п. 14) [3]. Відтак, результативність захисту не може оцінюватись лише за кінцевим результатом судового процесу, адже вона також включає в себе законність, професіоналізм та моральні стандарти у діях адвоката.

Прагнення адвоката досягти позитивного результату «будь-якою ціною» хоча й може забезпечити короткостроковий успіх у конкретній справі, однак водночас здатне завдати істотної шкоди репутації як окремого правника, так і інституту адвокатури загалом. Рівень довіри клієнтів, судових і правоохоронних органів до адвоката має формуватися на переконанні, що його професійна діяльність здійснюється виключно в межах закону, із дотриманням принципів доброчесності, поваги до правосуддя та високих морально-етичних стандартів професії.

Слід зазначити, що практика кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури свідчить, що порушення положень Правил адвокат-

ської етики має набагато серйозніші наслідки, ніж програш справи за умови їх неухильного дотримання.

У сучасних умовах розвитку правової держави та громадянського суспільства дедалі більшого значення набуває дотримання високих морально-етичних стандартів у професійній діяльності адвоката. Орієнтація правника на досягнення позитивного результату виключно у спосіб, що відповідає вимогам закону та етичним принципам професії, не лише забезпечує стабільність і передбачуваність правової системи, а й сприяє зміцненню авторитету адвокатури та формуванню культури правничої доброчесності.

Отже, підсумовуючи зазначимо, що професійна чесність не суперечить результативності захисту, а є його частиною. Позитивний результат, досягнений шляхом порушення етичних норм або завдяки зловживанню правом може мати наслідком прийняття рішення кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності та застосування до нього дисциплінарного стягнення. У своїй діяльності адвокат має пам'ятати, що справжній успіх полягає не лише у досягненні поставленої мети, а й у збереженні професійної честі та високих моральних стандартів.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Правила адвокатської етики : рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 № n0001891-17 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
3. Основні положення про роль адвокатів: прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам 01.08.1990р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835#Text

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Щербатий Роман Романович*

Зубков Ю. С.

Штучний інтелект в адвокатській діяльності: баланс між ефективністю та етичними межами 452

Іванченко А. О.

Етичні стандарти поведінки адвоката в онлайн-просторі 455

Іскра Є. С., Расіхіна В. В.

Професійна етика адвоката як гарантія довіри до правосуддя 458

Казарян Л. Р.

Дисциплінарна відповідальність як наслідок порушення професійної етики адвоката 460

Кіріпченко В. В.

Дотримання адвокатської таємниці як морально-етичний обов'язок адвоката 462

Котелкіна В. М.

До питання рекламування адвокатської діяльності у соціальних мережах 465

Лихенко Є. О.

Професійна чесність та результативність адвокатської діяльності: етичні межі досягнення позитивного результату 469

Маковійчук С. В.

Поведінка адвоката у соціальних мережах: новий вимір професійної етики 472

Маслякова А. В.

Етичні аспекти взаємодії адвоката з клієнтом та судом 474

Мельник І. А.

Професійна етика у взаємовідносинах суддів і адвокатів 478

Мідяна В. О., Лукашевич А. Л.

Етика адвоката в цифрову епоху: виклики використання штучного інтелекту 480

Мовчан А. В.

Дисциплінарна відповідальність адвоката за порушення адвокатської таємниці: сучасні тенденції 483

Недслєва Д. П., Приймак М. І.

Поведінка адвоката в професійній діяльності в умовах воєнного стану: етичний аспект 487